Spodbujanje socialnega podjetništva in razvoja socialnih podjetij v Sloveniji, poglobljeni pregled politik

Povzetek in akcijski načrt

OECD

European Commission

Ta dokument vključuje slovenski prevod Povzetka in akcijskega načrta poglobljenega pregleda politik OECD " Spodbujanje socialnega podjetništva in razvoja socialnih podjetij v Sloveniji".

Prevod je zagotovilo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo Republike Slovenije.

Celotno poročilo je na voljo v angleškem jeziku tukaj: OECD (2022), "Boosting social entrepreneurship and social enterprise development in Slovenia: In-depth policy review", *OECD Local Economic and Employment Development (LEED) Papers*, No. 2022/02, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/8ea2b761-en.

Povzetek

Od leta 1991, ko je zapustila Jugoslavijo in postala popolnoma suverena država, Slovenija dosega trdno gospodarsko rast in je uspešna pri doseganju ciljev ZN za trajnostni razvoj. Gospodarsko in družbeno okolje pa ostaja izziv. Slovenijo sta močno prizadeli svetovna finančna in gospodarska kriza iz leta 2008 in pred kratkim pandemija koronavirusa, ko se je BDP leta 2020 skrčil za 4,2 %. Med drugim vzbujajo skrb tudi še vedno prisotne razlike med vzhodno in zahodno kohezijsko regijo Slovenije ter na podregionalni ravni in staranje prebivalstva. Staranje obremenjuje sistema zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe ter pokojninski sistem in vodi v krčenje delovne sile, pri kateri se tudi že pojavljajo vrzeli v veščinah.

Socialna podjetja, ki jih snovalci politik vedno bolj in aktivno podpirajo, pomembno prispevajo k vključevanju različnih skupin prebivalstva na trg dela ter razvoja podeželja in regij. Po krizi leta 2008 in spodbudah EU za socialna podjetja so ta pridobila politično podporo v državi z dolgo tradicijo aktivnega državljanstva. Prizadevanja na področju socialnih podjetij so dosegla vrhunec leta 2011, ko je bil sprejet Zakon o socialnem podjetništvu. Slednji je bil leta 2018 spremenjen, in sicer tako da je opredelil tudi socialno ekonomijo, v katero je vključil pravne osebe z različnimi pravno-organizacijskimi oblikami. V skladu z zakonom so registrirana podjetja dolžna poročati o svojem delovanju. Zakon predvideva tudi sprejetje uredbe o merjenju družbenih učinkov. Odkar so bile direktive EU o javnem naročanju prenesene v nacionalni pravni red, je socialnim podjetjem v Sloveniji omogočen lažji dostop do trga javnih naročil.

Vendar nekaj izzivov omejuje razvoj socialnega podjetništva in socialnih podjetij. Na primer, še vedno vlada zmeda glede razumevanja izrazov socialno podjetje, socialno podjetništvo, socialna ekonomija in socialne inovacije. Razdrobljenost institucionalnega in pravnega okvirja za socialna podjetja in omejena medsebojna povezanost podpornega okolja še dodatno krnita skladnost ekosistema, v katerem delujejo socialna podjetja. Njihovo uspešnost ovirata omejen dostop do finančnih sredstev ter trga v javnem in zasebnem sektorju. Kljub predhodnim javnim in zasebnim prizadevanjem se tudi merjenje družbenih učinkov še ni uveljavilo kot splošna praksa.

Snovalci politik imajo lahko ključno vlogo pri zagotavljanju pomoči socialnim podjetjem, da premagajo te ovire, tako da razvijajo ugodne ekosisteme politik, ki krepijo enotno razumevanje socialnih podjetij in spodbujajo povezanost različnih področij politik. Uresničitev potenciala socialnih podjetij lahko omogočijo, tako da gradijo na dosedanjih dosežkih in s tem podpirajo njihov razvoj ter ukrepajo na številnih drugih področjih politike.

Spodbujanje enotnega razumevanja izrazov socialno podjetje in socialna ekonomija

Slovenija ima sicer dolgo in bogato tradicijo številnih različnih subjektov, ki delujejo kot socialna podjetja, vendar glede izrazov socialno podjetje in socialna ekonomija še vedno vlada zmeda, omejena je tudi ozaveščenost splošnih in strokovnih javnosti o teh izrazih. Takšni nesporazumi še povečujejo razdrobljenost delovanja socialnih podjetij glede na njihove različne pravno-organizacijske oblike, predvsem invalidskih podjetij, ki, v primerjavi z drugimi vrstami socialnih podjetij, dajejo večji

poudarek zaposlitveni rehabilitaciji. Namen spremembe Zakona o socialnem podjetništvu leta 2018 je bil razjasniti izraze na tem področju, vendar ta ni bil zadovoljivo dosežen.

Treba je razjasniti temeljne izraze, kot sta socialno podjetje in socialna ekonomija, in omogočiti enotno razlago. Pri tem ni treba spreminjati uradnih opredelitev izrazov v Zakonu o socialnem podjetništvu, ampak pri njihovem uveljavljanju poskrbeti za večjo jasnost. Jasnost bo koristna tudi snovalcem politik, ko bodo načrtovali politike razvoja socialnih podjetij. To bi lahko dosegli z izboljšanjem ozaveščenosti in znanja o socialnih podjetjih in socialni ekonomiji, tako da bi, na primer, uporabili zbirke znanja, ki so jih skozi leta ustvarile mednarodne organizacije in mednarodne akademske mreže, ali s posebnimi programi financirali raziskave v slovenskem prostoru.

Javne institucije bi morale spodbujati konstruktiven dialog med različnimi subjekti, ki so del socialne ekonomije. To bi pomagalo krepiti razumevanje med različnimi deležniki, ki sestavljajo to področje, in srednje- ali dolgoročno odpraviti trenutno razdrobljenost. Možne strategije vključujejo določitev enega ali več subjektov glede na njegovo reprezentativnost med akterji socialne ekonomije, ki bi sodelovali pri posvetovanjih z javnimi organi, podpiranje sodelovanja med različnimi deležniki socialne ekonomije s podporo konkretnim projektom ter zagotavljanje delavnic za krepitev zmogljivosti, namenjenih različnim vrstam socialnih podjetij in socialni ekonomiji na splošno.

Spodbujanje medsebojno povezanega institucionalnega in pravnega okvira za socialna podjetja

Pravno okolje, za katerega je značilna razpoložljivost širokega nabora pravnih oblik in statusov za pravne osebe, ki želijo delovati kot socialna podjetja v Sloveniji, ugodno vpliva na njihovo rast. Uvedba statusa socialnega podjetja z Zakonom o socialnem podjetništvu leta 2011 in sprememba zakona leta 2018 sta socialnim podjetjem prinesli večjo pozornost politike. Vendar je bil ta pravni status uveden brez ustreznega upoštevanja predhodnih statusov in oblik, ki so jih socialna podjetja dejansko uporabljala, kar je pripomoglo k razdrobljenosti pravnega okolja in povzročilo nedoslednosti v podpornih programih. Za institucionalni okvir je značilno, da je več ministrstev pristojnih za pravno-organizacijske oblike deležnikov, ki delujejo kot socialna podjetja, zato se socialna podjetja težko znajdejo v okoljih, v katerih delujejo.

Snovalci politik lahko pomagajo odpraviti razdrobljenost institucionalnih in pravnih okvirov, v katerih delujejo socialna podjetja. Za večjo usklajenost različnih področij politike bi bilo treba razviti mehanizme za usklajevanje med ministrstvi, pristojnimi za različne pravno-organizacijske oblike socialnih podjetij, na primer ustanoviti medresorsko delovno skupino. Ustanovitev delovne skupine pod nadzorom Sveta za socialno ekonomijo, ki bi redno opravljala operativne naloge, je lahko ena od možnosti za krepitev usklajevanja različnih področij politike. Poenostavitev pravnega okolja, v katerem delujejo socialna podjetja, in krepitev skladnosti med podpornimi programi, vključno z davčnimi ugodnostmi, bi prav tako lahko pomagali odpraviti sedanjo razdrobljenost pravnega okolja.

Izboljšanje dostopnosti finančnih virov za socialna podjetja

Čeprav je bilo nekaj javnih pobud za zagotovitev finančnih sredstev socialnim podjetjem, je zanje značilno, da niso dosegle širokega kroga zainteresiranih, kar je omejilo izkoriščanje možnosti financiranja. Poleg tega je na voljo zelo malo javnih ali zasebnih virov, ki so posebej namenjeni izboljšanju dostopnosti različnih finančnih instrumentov za socialna podjetja. Zaradi omejenega zanimanja komercialnih bank za socialna podjetja in pomanjkanja uveljavljenih socialnih vlagateljev ali vlagateljev, ki poudarjajo (družbeni) učinek, so socialna podjetja težko finančno vzdržna, zato so predvsem odvisna od financiranja z nepovratnimi sredstvi. Enako velja za lokalne posrednike in pobude za poslovno podporo, ki sicer obstajajo, vendar njihova ponudba za socialna podjetja ostaja omejena.

Kratkoročno bi večji doseg sedanjih javnih in zasebnih finančnih instrumentov izboljšal dostopnost finančnih sredstev za socialna podjetja. Opolnomočenje lokalnih posrednikov in prilagoditev sedanjih poslovnih podpornih mrež posebnim potrebam socialnih podjetij bi lahko pomagala razširiti nabor podpornih mehanizmov za vse pravno-organizacijske oblike socialnih podjetij in okrepila razvijanje njihove zmogljivosti.

Dolgoročno so potrebne izboljšave glede vrst in raznovrstnosti finančnih mehanizmov, ki so na voljo socialnim podjetjem. Razvijanje dosledne strategije javnega financiranja socialnih podjetij je pomemben korak k uskladitvi postopkov javnega naročanja v državni upravi, ki pomagajo zagotoviti, da imajo socialna podjetja dostop do vseh javnih naročil in finančne podpore ne glede na svojo pravno-organizacijsko obliko. To bi okrepilo tudi vlogo snovalcev politik pri razvijanju javno-zasebnih pobud ali pripomoglo k lažjemu ustanavljanju zasebnih akterjev kot finančnih virov in posrednikov.

Krepitev dostopa socialnih podjetij do javnih in zasebnih trgov

Kljub znatnim izboljšavam postopkov javnega naročanja po prenosu predpisov EU v nacionalni pravni red je potencial slovenske zakonodaje za spodbujanje dostopa socialnih podjetij do trga javnih naročil še vedno premalo izkoriščen. Dostop socialnih podjetij do trga javnih naročil je še vedno omejen zaradi centralizacije socialnovarstvenih storitev, ki jih zagotavljajo javne službe, slabih tehničnih veščin socialnih podjetij ter omejene podpore in strokovnega znanja v zvezi z družbeno odgovornim naročanjem v ekosistemu. Poleg tega na dostopnost trga v zasebnem sektorju vplivata sistem kvot, ki koristi predvsem invalidskim podjetjem, hkrati pa je odvisna od pravno-organizacijske oblike ali statusa posameznega socialnega podjetja.

Snovalci politik lahko izboljšajo dostopnost trgov za socialna podjetja, tako da izkoristijo zmožnosti zakonodaje za spodbujanje družbeno odgovornega naročanja in hkrati okrepijo njihov razvoj zmogljivosti in zagotovijo ustrezna usposabljanja. V prvem koraku je treba izboljšati priložnosti za dostop socialnih podjetij do trga javnih naročil in spodbujati krepitev zmogljivosti javnih uslužbencev in socialnih podjetij. Pri tem lahko pomaga priprava praktičnih in pravnih smernic. Srednje in dolgoročno bi morda veljalo raziskati zmožnosti in specifična sredstva socialnih podjetij kot ponudnikov socialnovarstvenih storitev poleg javnih akterjev in spodbuditi sodelovanje med socialnimi podjetji s »klasičnimi« podjetji, da bi izboljšali njihove zmogljivosti udeležbe pri javnih in zasebnih naročilih.

Spodbujanje merjenja družbenih učinkov socialnih podjetij in njihovo poročanje

Kljub javni zavezi k spodbujanju snovalcev politik pri merjenju družbenih učinkov, in neodvisnim poskusom socialnih podjetij, so omejena podpora socialnim podjetjem in razpoložljiva sredstva upočasnili konkreten napredek. Vlada je zdaj začela razvijati skupno metodologijo za merjenje družbenih učinkov registriranih socialnih podjetij. V slovenskem ekosistemu primanjkuje posrednikov za krepitev zmogljivosti socialnih podjetij, zato je omejena tudi njihova ponudba stalnega usposabljanja in tehnične podpore. Slednji bi lahko socialna podjetja in akterje socialne ekonomije ustrezno opremili z veščinami, ki jih potrebujejo za dokazovanje svojih učinkov.

Vlada bi morala pospešiti pripravo celovitega okvira za merjenje družbenih učinkov in še bolj okrepiti zmogljivosti. Javne smernice bi morale vključevati minimalna osnovna načela za zagotovitev zanesljivega in participativnega postopka merjenja ter spodbujati razkritje podatkov o učinkih. Hkrati pa naj ta načela ostanejo prilagodljiva glede na raznovrstnost socialnih podjetij in organizacij socialne ekonomije na splošno. Poleg tega bi bilo treba za zagotovitev izvedljivosti in uporabe smernic, te pripraviti v tesnem sodelovanju s predstavniki socialne ekonomije. Spremljati pa jih morajo tudi podporne storitve in razvoj zmogljivosti. Snovalci politik lahko pomagajo pridobiti dokaze o učinkih na nacionalni ravni ali za to pooblastijo določene akterje, da bi na makroravni bolje razumeli prispevek področja k družbenim, okoljskim in gospodarskim ciljem ter bolje podprli javna prizadevanja za spodbujanje razvoja socialne ekonomije.

Akcijski načrt

Priporočila	Kdaj	Kdo
Temeljni okvir		
Povečati prepoznavnost socialnih podjetij in spodbujati socialno ekonomijo kot krovno ureditev Treba je povečati prepoznavnost socialnih podjetij in socialne ekonomije v širši javnosti. To lahko dosežemo tudi tako, da v celoti priznamo njihov prispevek k širokemu naboru socialnih, družbenih in okoljskih ciljev ter regionalnemu socialnoekonomskemu razvoju. Socialno ekonomijo je treba spodbujati širše kot krovno ureditev, saj je to izraz, ki lahko poleg drugih deležnikov socialne ekonomije zajame različne vrste *de facto* in *de iure* socialnih podjetij. Strategija razvoja socialne ekonomije, ki bo kmalu pripravljena, je lahko prvi korak v to smer.	Kratkoročno in srednjeročno	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo v sodelovanju s Svetom za socialno ekonomijo
Omogočiti enotno razumevanje izrazov, in sicer z boljšim poznavanjem opredelitve socialnega podjetja in socialne ekonomije Strategija razvoja socialne ekonomije lahko pomaga razjasniti izraze, kot so socialno podjetje, socialno podjetništvo in socialna ekonomija. Priporočljivo je izkoristiti zbirko znanja, ki so jo ustvarile mednarodne organizacije in raziskovalne ustanove. Za spodbujanje raziskav in boljše razumevanje so potrebni tudi posebni programi financiranja.	Kratkoročno in srednjeročno	
Podpirati dialog med različnimi deležniki socialne ekonomije Javne institucije morajo spodbujati konstruktivni dialog med različnimi deležniki, ki so del socialne ekonomije, vključno z *de iure* in *de facto* socialnimi podjetji. Možne strategije vključujejo določitev enega ali več subjektov glede na njegovo reprezentativnost med akterji socialne ekonomije, ki bi sodelovali pri posvetovanjih z javnimi organi, s podpiranjem konkretnih projektov dajali prednost sodelovanju med socialnimi podjetji in akterji socialne ekonomije ter podpirali oblikovanje mrež, ki povezujejo različne dele socialne ekonomije.	Kratkoročno in srednjeročno	
Institucionalni in pravni okviri		
Vzpostaviti medsebojno povezan podporni sistem in poenostaviti pravno okolje Za odpravo sedanjih nedoslednosti je treba uskladiti davčne ugodnosti in podporne programe za socialna podjetja, ki so povezani z različnimi pravnimi oblikami in statusi. Dolgoročno je treba poenostaviti pravno okolje, v katerem delujejo socialna podjetja. Ena od možnih rešitev je zmanjšanje števila statusov, kar zahteva vmesne ukrepe, kot na primer ozaveščanje in dosledne davčne okvire.	Srednjeročno in dolgoročno	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Ministrstvo za javno upravo
Okrepiti usklajevanje med ministrstvi in organi, ki so pristojni za socialno ekonomijo in socialna podjetja Za večjo usklajenost in povezanost različnih področij politike je treba razviti mehanizme za usklajevanje, na primer ustanoviti medresorsko delovno skupino. Ena od možnih rešitev je ustanovitev delovne skupine pod nadzorom	Kratkoročno in dolgoročno	Svet za socialno ekonomijo

Sveta za socialno ekonomijo, ki bi redno opravljala operativne naloge, ali pa formalizacija mehanizma usklajevanja med »kontaktnimi točkami« za socialna podjetja in socialno ekonomijo v ustreznih ministrstvih in organih. Ko bo pravno okolje poenostavljeno, bi lahko dolgoročno preučili možnost združitve vseh pristojnosti v zvezi s socialnim podjetjem in socialno ekonomijo v enem ministrstvu.		
Dostop do finančnih virov		
Razviti povezano strategijo za javno financiranje socialnih podjetij Dosledna strategija financiranja lahko pomaga povečati število različnih vrst mehanizmov financiranja za socialna podjetja, uskladiti javno naročanje v državni upravi in okrepiti javne akterje pri zagotavljanju virov financiranja ali omogočanju razvoja zasebnih finančnih ponudb v ekosistemu.	Dolgoročno	Svet za socialno ekonomijo
Povečati doseg finančnih mehanizmov, ki so že na voljo Če so socialna podjetja obveščena o že vzpostavljenih javnih (in tudi zasebnih) finančnih instrumentih, se lahko poveča njihovo izkoriščanje in izboljša dostopnost do finančnih sredstev. Prizadevanja za povečanje dosega in zagotavljanje centraliziranih mest z opisom razpoložljivih možnosti sta preprosta in poceni načina za povečanje uporabe finančnih instrumentov.	Kratkoročno in srednjeročno	Svet za socialno ekonomijo
Povečati raznovrstnost financiranja socialnih podjetij Zagotavljanje jamstev za bančna posojila iz javnih sredstev in s tem zmanjševanje kreditnih tveganj bi spodbudila zasebna vlaganja v socialna podjetja. Možne strategije vključujejo uporabo prihodnjih jamstev in finančnih instrumentov InvestEU ter Slovenskega podjetniškega sklada za razvoj bančne garancije, namenjene socialnim podjetjem in organizacijam socialne ekonomije. Za nadaljnje povečanje raznovrstnosti financiranja socialnih podjetij lahko snovalci politik rešitve iščejo tudi širše z razvijanjem posojil in ne le na področju nepovratnih sredstev.	Kratkoročno in dolgoročno	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Okrepiti zmogljivosti socialnih podjetij, da bodo pripravljena za vlaganja Pomembno je razširiti sodelovanje z mrežami in zvezami socialne ekonomije ter univerzami, da bi socialnim podjetjem poleg razpoložljivih možnosti usposabljanja zagotovili njim prilagojeno usposabljanje. To bi lahko socialnim podjetjem pomagalo razumeti potencialne koristi finančnih instrumentov poleg nepovratnih sredstev in konsolidirati njihove poslovne modele za dostop do posojil in drugih virov financiranja. To bi lahko dosegli s sedanjimi poslovnimi podpornimi mrežami, ki bi izpolnjevale posebne potrebe socialnih podjetij. Odličen primer tovrstne pobude je sodelovanje Univerze v Ljubljani v programu SocialB Erasmus.	Kratkoročno in srednjeročno	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Opolnomočiti lokalne posrednike Pomembno je opolnomočiti lokalne posrednike, da pri dostopanju do finančnih virov zagotovijo podporo socialnim podjetjem v zgodnji fazi in prispevajo h konsolidaciji celotnega ekosistema. To je mogoče doseči z ozaveščanjem že vzpostavljenih inkubatorjev in pospeševalnikov o posebnih potrebah in potencialu socialnih podjetij ter krepitvijo njihovih zmogljivosti.	Kratkoročno in srednjeročno	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Dostopnost trga v javnem in zasebnem sektorju		
Izboljšati možnosti za socialna podjetja, da imajo dostop do javnih naročil Snovalci politik bi lahko spodbudili sodelovanje socialnih podjetij pri javnih naročilih tako, da svoja javna naročila bolje prilagodijo dejanskemu stanju in zmogljivostim socialnih podjetij. Lahko bi tudi raziskali možnost, da se za zagotavljanje socialnovarstvenih storitev poleg javnih ukrepov izkoristi tudi potencial socialnih podjetij.	Kratkoročno in srednjeročno	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Okrepiti zmogljivosti socialnih podjetij in javnih uslužbencev Spodbujanje krepitve zmogljivosti in zagotavljanje informacij javnim uslužbencem, socialnim podjetjem in njihovim mrežam je ključnega pomena, zato da vsi akterji pridobijo potrebna znanja in spretnosti za sodelovanje pri družbeno	Kratkoročno in srednjeročno	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo Ministrstvo za javno upravo

odgovornih javnih naročilih. Dober primer takšne pobude je skorajšnja Akademija naročanja. Druga možnost sta izkoriščanje zmogljivosti sedanjih pobud za poslovno podporo in prilagoditev njihove ponudbe potrebam socialnih podjetij.		
Spodbuditi sodelovanje med socialnimi podjetji ter med socialnimi in »klasičnimi« podjetji Spodbujati je treba sodelovanje med socialnimi podjetji (in socialno ekonomijo na splošno) in s klasičnimi podjetji, da se izboljša dostop socialnih podjetij do trgov. Spodbujati je treba tudi povezovanje mest z oddaljenimi območji in čezmejne dejavnosti, ki vključujejo socialna podjetja.	Kratkoročno in srednjeročno	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Zbirati podatke o družbeno odgovornem naročanju Snovalci politik bi lahko razvili ocenjevanje javnih naročil, zlasti družbeno odgovornih javnih naročil, na podlagi načrtnega zbiranja podatkov, da bi tako sledili skupini kvantitativnih in kvalitativnih kazalnikov o izvajanju družbeno odgovornih javnih naročil. Ocenjevalno orodje naj bi pomagalo bolje razumeti, kaj dobro deluje, pri katerih postopkih javnega naročanja sodelujejo socialna podjetja in kaj bi še lahko izboljšali.	Srednjeročno	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo Ministrstvo za javno upravo
Merjenje družbenih učinkov in poročanje		
Zagotoviti prilagodljive smernice Vlada bi morala pospešiti pripravo okvira za merjenje družbenih učinkov. Da bi bile smernice izvedljive in uporabne, bi jih bilo treba pripraviti po posvetovanju s predstavniki socialnih podjetij in socialne ekonomije na splošno ter s prilagodljivim pristopom upoštevati raznovrstnost tega področja.	Kratkoročno in srednjeročno	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Okrepiti zmogljivosti Hkrati s pripravo smernic je treba razviti zmogljivosti in zagotoviti podporne storitve, da se spodbudita razširjanje in pravilna uporaba smernic. Glede na omejeno ponudbo za krepitev zmogljivosti je treba opolnomočiti sedanje posrednike, zagotoviti socialnim podjetjem in organizacijam socialne ekonomije nove možnosti, da dobijo podporo, hkrati pa izkoristiti vire iz tujine, ki so že na voljo.	Kratkoročno in srednjeročno	
Pripraviti dokaze o učinkih Dokaze o učinkih na nacionalni ravni lahko pripravijo snovalci politik ali za to pooblastijo koga drugega, da bi na makroravni bolje zajeli pozitivne učinke za socialne, okoljske in gospodarske cilje. To bi lahko bilo v obliki na teoriji temelječega vrednotenja različnih javnih pobud, ki se izvajajo v podporo socialni ekonomiji, kar bi povečalo javno odgovornost in prispevalo k oblikovanju prihodnjih ukrepov.	Dolgoročno	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo Vsi deležniki, ki lahko pomagajo pri pripravi dokazov o učinkih Akademiki in praktiki